

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

Ф	Ф	Ф	0	1	0	1	1	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Философия

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

Тома от Аквино: „За съществуващото и същността“

Преподавател: гл. ас. д-р Гергана Динева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	15
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		45
ОБЩА ЗАЕТОСТ		75
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		2,5

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	70
2.	Устен изпит	30

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Анотация на учебната дисциплина:

Спецкурсът е насочен към всички студенти в специалност Философия, като поставя акцент върху история на философията и най-вече в периода XII-XIII в. на латиноезичното средновековие.

Курсът се базира на историко-философски прочит на оригинален философски текст от основен представител на схоластическата философия на XIII в., Тома от Аквино – *За съществуващото и същността* (в превод на български език). Предложеният текст е основен за разбирането на базисни понятия и положения в средновековната латиноезична философия. Спецкурсът представлява самостоятелна част от поредица четения на философските трактати от Тома от Аквино.

Основната рамка на курса се състои в два различни аспекта, които ще са съчетани в процеса на работа:

- 1) общо запознаване с философията на Тома от Аквино и историко-философска контекстуализация на конкретното произведение в рамките на философията на XII век и въвеждане в общите проблемни полета на текста;
- 2) четене и историко-философска интерпретация на понятията, понятийните връзки и философските проблеми в оригиналния текст на произведението *За съществуващото и същността* на Тома от Аквино (в превод на български език), в паралел с проследяването на развитието на основните философски понятия „същност“ и „съществуващо“ от Аристотел до Боеций, което цели създаването на умение за контекстуализирано четене оригиналния текст.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Очаква се студентите да развият умение да осъществяват историко-философски анализ и интерпретация на оригинален философски текст, като се запознаят със спецификите и трудностите при работа с текст от средните векове, посредством практическа работа със специализиран средновековен философски текст.

По-конкретно, курсът цел да запознае студентите със спецификите на някои понятия в схоластическата философия, с развитието на интерпретацията около централен проблем в схоластическата философия, както и с конкретен метод по изграждане на схоластическа аргументация.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Тома от Аквино – запознаване с живота, мисията, съчиненията му и мястото на трактата <i>За съществуващото и същността</i> в общото творчество на автора.	2

2	Историко-философски контекст – културно-историческата ситуация през XIII в. – новият тип образование.	2
3	Понятията „същност“ и „съществуващо“ във философията на Аристотел.	2
4.	Понятията „природа“ и „биващо“ в Теологическите трактати на Боеций.	2
5.	Проблемът за трансценденталиите преди Тома от Аквино. Филип Канцлер, Александър от Халес, Алберт Велики	4
6.	Четене и анализ на текста <i>За съществуващото и същността</i> от Тома от Аквино.	16
7.	Обобщение и кратък обзор на рецепцията на учението на Тома от Аквино за съществуващото и същността.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Понятията „същност“ и „съществуващо“ у Аристотел.
2	Понятията „биващо“ и „природа“ у Боеций.
3	Средновековният трансцендентализъм: Филип Канцлер, Александър от Халес, Алберт Велики.
4	Трансценденталната философия на Тома от Аквино.
5	Понятието „съществуващо“ при Тома от Аквино.
6	Понятието „същност“ при Тома от Аквино.

Библиография

Препоръчителна литература

първична

Аристотел, *Метафизика*, превод от старогръцки Иван Христов и Николай Гочев. Сонм, София, 2000.

Аристотел, *Категории*, превод от старогръцки Иван Христов, Наука и изкуство, София, 1992.

Аниций Манлий Северин Боеций, “Теологически трактати”. В: *Теологическите трактати. За утешението на философията*, УИ "Св. Климент Охридски", София, 2008, с. 13-63.

Тома от Аквино, *Философски трактати*. Bibliotheca Christiana, series nova, vol. 17, превод от латински Цочо Бояджиев. Изток-Запад, С. 2011.

— *Сума на теологията*, част I, II (1), II (2), III превод от латински Цочо Бояджиев. Изток-Запад, София, 2003–2012.

- ☐
- *Сума против езичниците*, част I, II, III, превод от латински Цочо Бояджиев. Комунигас, София, 2012–2014 г.

Thomas Aquinas, *De ente et essentia / Aquinas on Being and Essence*, Latin original and English translation, transl. by John Patrick Rowan, B. Herder Book Co., St. Louis & London, 1965 [Html edition by Joseph Kenny, O.P.]
< <http://dhspriority.org/thomas/DeEnte&Essentia.htm> >

вторична

- Бояджиев, Ц. *Философия на европейското средновековие*. Минерва, С. 1994.
- *Кръговрат на духа. Философски есета и студии от Платон до Фичино*. Лик, С. 1998.
- Жилсон, Е., Ф. Бьонер, *История на християнската философия*. Идея, Ст. Загора, 1999.
- Хайнцман, Р., *Философия на Средновековието*. Лик, С., 2002.
- Цимерман, А., *Тома от Аквино*. Изток-Запад, С. 2004. ☐ ☐
- Aertsen, J. A., *Medieval philosophy and the transcendentals: the case of Thomas Aquinas*, (Studien und Texte zur Geistesgeschichte des Mittelalter), Brill, Leiden–New York–Köln, 1996.
- *Medieval philosophy as transcendental thought: from Philip the Chancellor (ca. 1225) to Francisco Suárez*, (Studien und Texte zur Geistesgeschichte des Mittelalters, Band 107), Brill, Leiden–Boston, 2012.
- Pickave, M., *Die Logik des Transzendentalen. Festschrift für Jan A. Aertsen zum 65. Geburtstag* (Miscellanea Mediaevalia 30), Berlin–New York, Walter de Gruyter, 2003

Допълнителна

Допълнителната литература се обявява с оглед интересите и езиковата подготовка на студентите

Дата: 04.05.2015 г.

Съставил: гл. ас. д-р Гергана Динева